

„Reke i industrijsko nasleđe — Mogućnosti (re)aktivacije napuštenih industrijskih objekata u Srbiji: izazovi i prakse“
Dani evropske bastine 2007. Sava Centar, Beograd, septembar 2007.

**Beograd, priobalje i urbana reciklaža
- 11 godina posle**

mr Žaklina Gligorijević, Urbanistički zavod Beograda

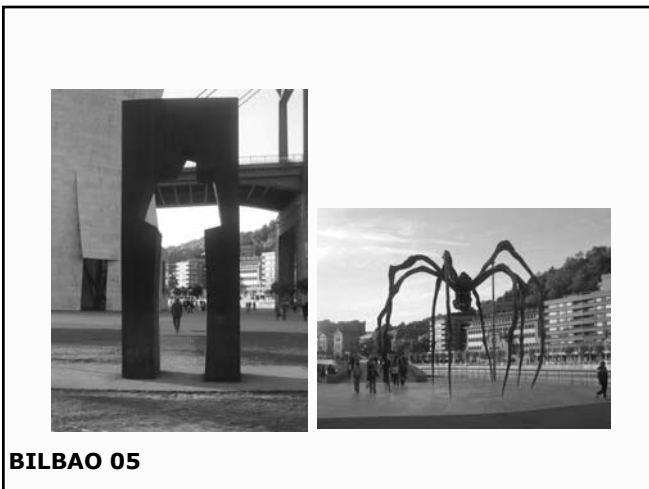
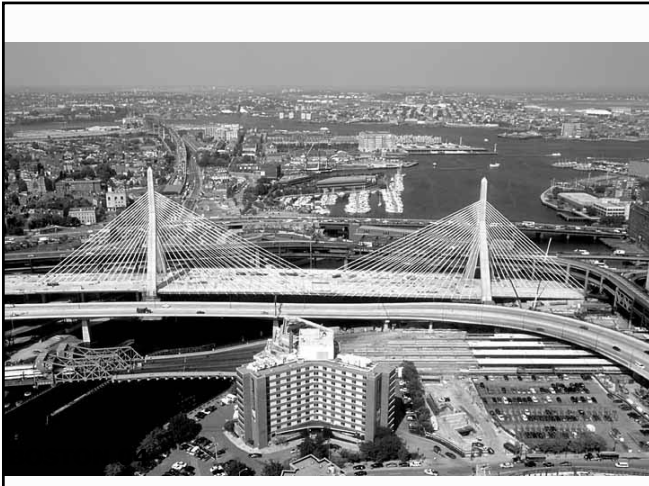
*Zemlja je najpre bila
usijana lopta... ☺*

Industrijski gradovi

XIX , XX vek

**nova ekonomska snaga
i motor urbane transformacije
najuspešnijih gradova**

**Uvek uz vodu - reku i uz nju
železnicu**

U poslednjoj deceniji 20. veka značajne su promene u svetskoj ekonomiji pa time u osnovi za urbani razvoj, organizaciju i formu gradova

finansijska moć, proistekla iz privrednog, industrijskog doba

Nova urbana revolucija

“Kreativne industrije”

— nova ekonomska snaga i motor urbane transformacije najuspešnijih američkih i zapadno evropskih gradova

Richard Florida :

“kreativni rad” je zaslužan za ekonomski rast Amerike krajem dvadesetog veka, kao i za 30% zaposlenja i oko polovine svih primanja i plata u Americi 2005.

Podaci koje je objavilo Ministarstvo rada (*US Bureau of Labor Statistics, 2005.*)

a koje obuhvata 12.000 vrsta individualnih zanimanja, pokazuje da je najveći porast radnih mesta od 1969. do 2004. bio u sferi «ekspertskih mišljenja» i «kompleksne komunikacije».

IZAZOVI

ili

Kako to drugi rade?

... LA, CHICAGO, PROVIDENCE
... izgled nepremostive razlike,
... i primeniti na našu situaciju

New York City

1. STRATEGIJA

menadžeri, planeri, političari, gradonačelnik

2. ORGANIZACIJA

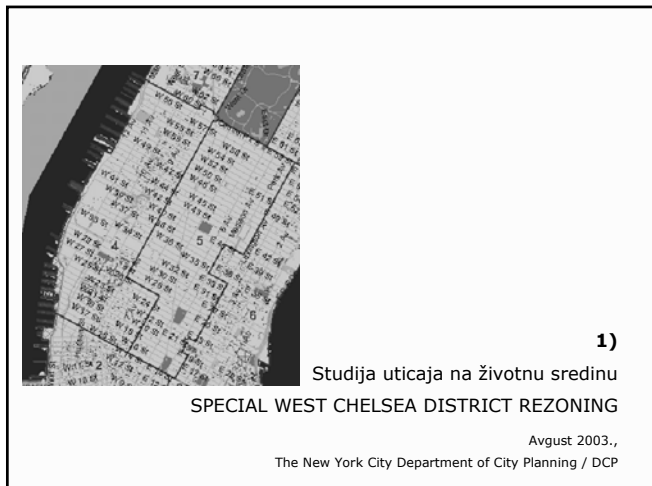
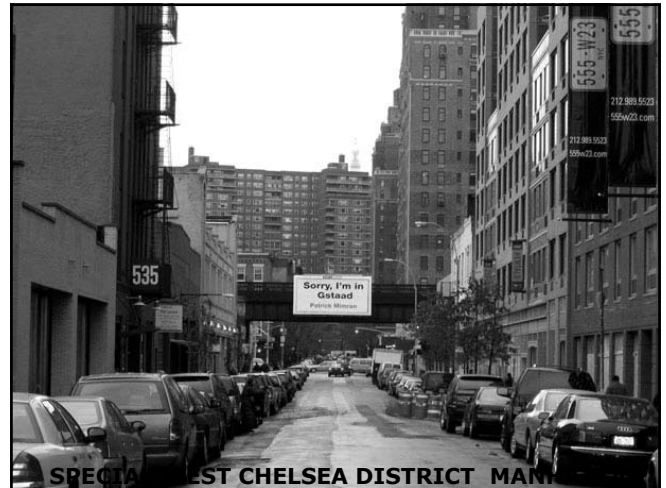
urbanizam

(Department of City Planning),

Manhattan Community Board,

3. IMPLEMENTACIJA

lokalna vlada & Non-profit organizacije

Inicijativa za izmenu plana (The Zoning Proposal)

- "Trenutno predviđen za laku proizvodnju i komercijalu, predloženo je da u Special West Chelsea District bude dozvoljeno stanovanje ..., van centralnog umetničkog i galerijskog srca susjedstva...
- Pravila i parametri visina i građevinske linije treba da korespondiraju sa postojećim West Chelsea regulacijama, uključujući skladišta sa početka prošlog veka, ustanovljenom Chelsea Historic District, i Hudson River priobalju.
- Predložena reciklaža High Line kao podignutog otvorenog javnog prostora je ključni element izmene plana...
- Na kraju, postojeći plan skladišne i proizvodne zone treba zadržati u centru umetničko galerijskog distrikta, duž srednjih blokova severno od W20th Street i severno od W26, da bi se obezbedio kontinuitet vitalnosti galerija

http://www.thehighline.org/press/articles/092503_nycdcp/

2)

City of NY, Manhattan Community Board No. 4

STATEMENT OF DISTRICT NEEDS

(Juni 05. – Juni 06.)

Zajednica od skoro 100.000 stanovnika utvrdila je ciljeve razvoja distrikta:

- Sprečavanje raseljavanja
- očuvanje karaktera susedstva
- privlačenje razvoja koji obezbeđuje različitost i dobre susedske relacije između različitih socijalnih i ekonomskih grupa

West Chelsea Nightlife Capacity

Year	Capacity
2000	2,000
2001	2,000
2002	4,000
2003	6,000
2004	8,000
2005	10,000
2006	11,000
2007	11,000

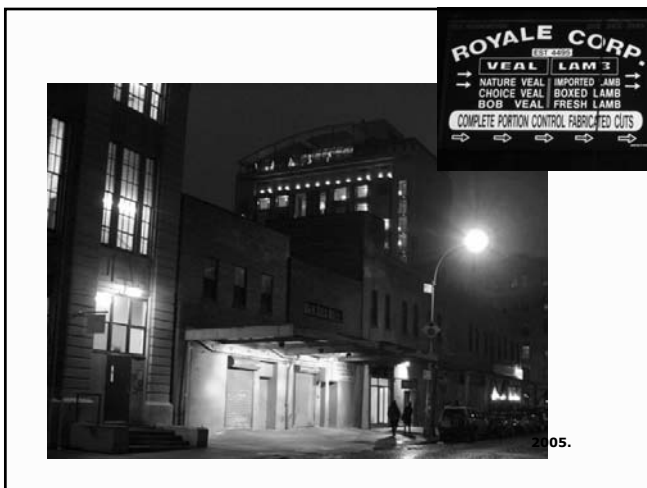
ZONING

Category	Sub-category
RESIDENTIAL	Single-Family Detached
	Single-Family Attached
	Two-Family Detached
	Two-Family Attached
COMMERCIAL	Neighborhood Commercial
	Community Commercial
	Public Facility
	Community Office
INDUSTRIAL	Light Industrial
	Medium Industrial
	Heavy Industrial
	Warehouse

LAND USE

Category	Sub-category
RESIDENTIAL	Single-Family Detached
	Single-Family Attached
	Two-Family Detached
	Two-Family Attached
COMMERCIAL	Neighborhood Commercial
	Community Commercial
	Public Facility
	Community Office
INDUSTRIAL	Light Industrial
	Medium Industrial
	Heavy Industrial
	Warehouse

http://www.manhattancb4.org/images/WCh_nightlife.pdf

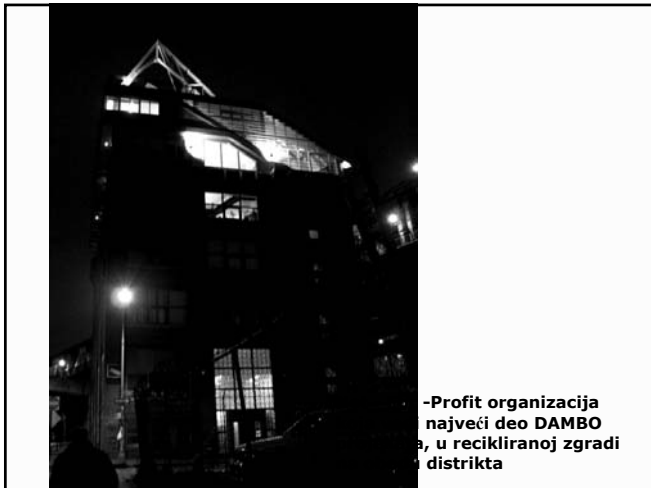

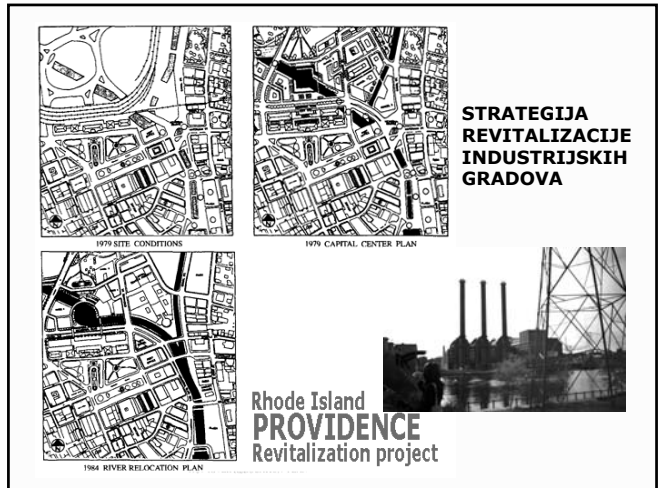
Urbani kontekst uspešnog ART Festivala (DUMBO)

Art space – luksuzna varijanta u koji prerastaju stara skladišta i zapuštene zgrade

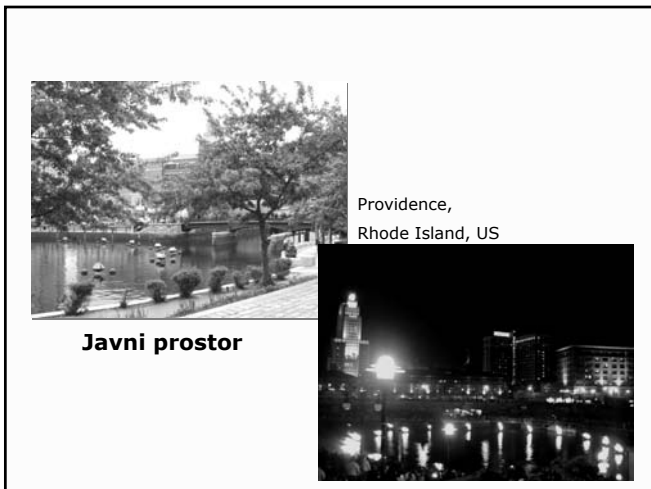

-Profit organizacija najveći deo DAMBO, u recikliranoj zgradi distrikta

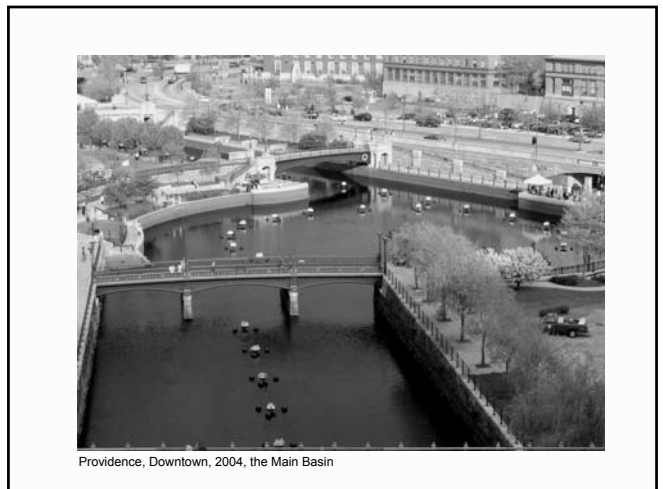
STRATEGIJA REVITALIZACIJE INDUSTRIJSKIH GRADOVA

Rhode Island PROVIDENCE Revitalization project

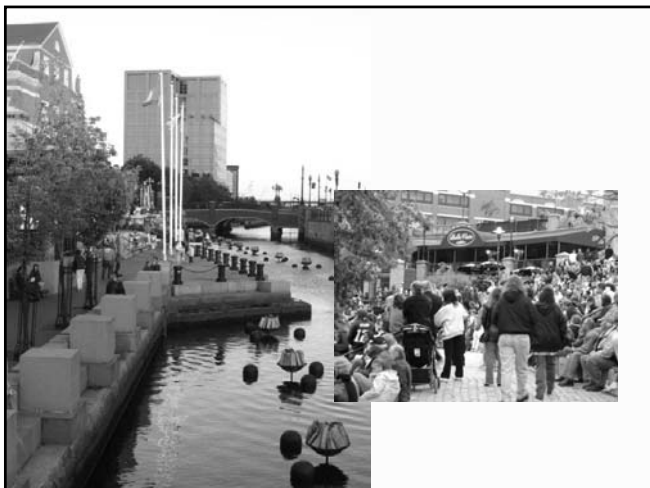
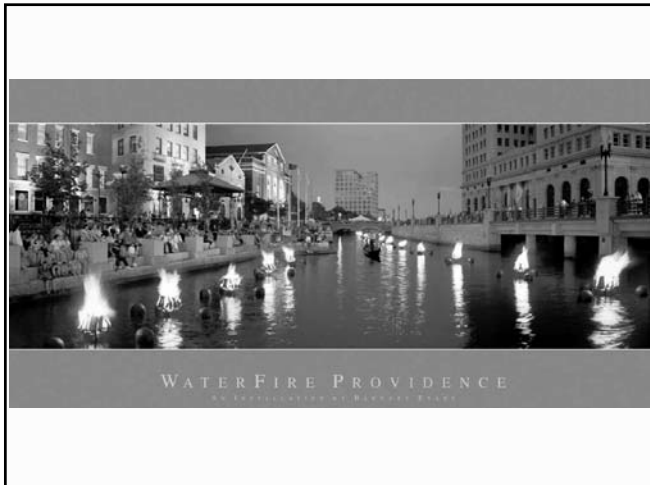

Javni prostor

Providence, Rhode Island, US

Providence, Downtown, 2004, the Main Basin

**EVROPSKI
KONTEKST**

**I KREATIVNI GRAD
JUGOISTOČNE EVROPE**

Creative London je deo London Development Agency, Gradonačelnikove Agencija za ekonomski razvoj.

LDA investira više od £300 miliona funti godišnje u podršku i razvoj novih biznisa, kreiranje novih radnih mesta, i razvoj novih zajednica. Ona je zadužena da osigura da London nastavi da dugoročno bude jedan od najuspešnijih gradova sveta.

Osim praktične podrške postojećim biznisima, obavezna je da anticipira i usmerava budući razvoj. Na primer kada gradska vlada planira velike investicione projekte, ona deluje kao predstavnik interesa kreativnih industrija.

UK Department of National Heritage je 1997. preimenovan u

Department of Culture, Media, and Sport (DCMS), (što dovoljno govori o razumevanju nacionalnog nasleđa krajem devedesetih godina u Britaniji)

Tada je u okviru ministarstva osnovano i **Odeljenje za kreativne industrije**

Gradonačelnikova Komisija za kreativne industrije osnovana je u Londonu početkom 2003. i čini je 16 predstavnika kreativnih industrija, sveta biznisa, politike i obrazovanja

<http://www.creativelondon.org.uk>

22@ PROJECT

FÒRUM KREATIVNA BARCELONA

WATERFRONT

KAKO TO MI RADIMO?

BEOGRADSKE Kreativne strategije

1996-99

URBO RECIKLAŽA :

- fizičko, ekonomsko i socijalno održavanje i **AKTIVIRANJE** devastiranih, zapuštenih ili neadekvatno korišćenih prostora gradova uključujući **SPOMENIKE KULTURE**, urbane "brand"ove, tipične komplekse, sve što gradi i čuva **IDENTITET**

Savsko prostanište, Beograd 1996

Kontekst istraživanja:
Beograd, identitet, '95.-'99.

1. KONTEKST

ambijent socijalne, ekonomske i političke nestabilnosti, gde individualna inicijativa i kreativnost moraju da se ispolje za čistu egzistenciju

2. NEISKORIŠĆENI RESURSI

Istraživanje resursa i očekivani efekti primene nove strategije

**Velika Barutana
Beogradske tvrđave**

1994.

2004.

27/11/2004

enterijer

1995.

1996.

Amam Kneza
Miloša,
Beograd
1835

SEMI
DA
SEMI

Klub
-MONUMENT-
1996

**Stari
TRAMVAJSKI
DEPO**

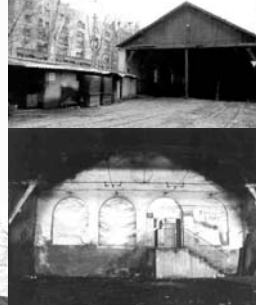
Pre transformacije

Bulevar
Kralja Aleksandra
1996

DEPO

1995

1996

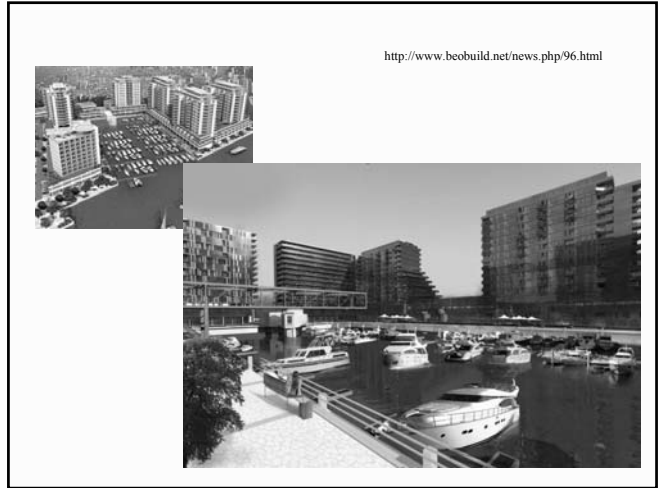

**Marina Dorćol,
Deo Elektrane Dorćol**

MARINA DORCOL

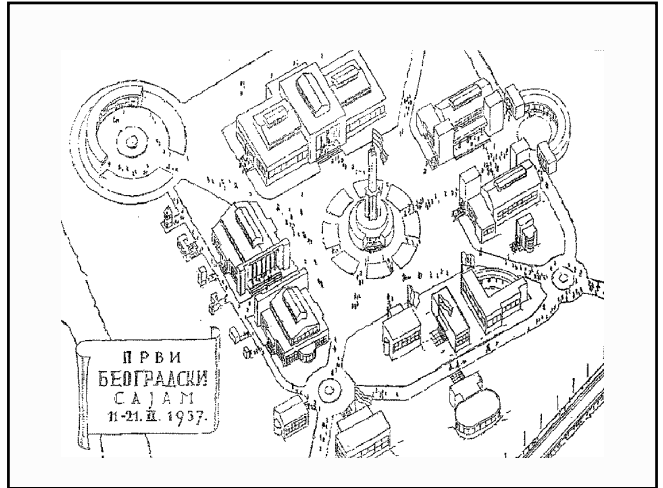
OLD POWERBY MARIJAN

<http://www.beobuild.net/news.php/96.html>

Staro sajmište
Istorijsko nasledje

Staro sajmište, 1938

Staro sajmište, 1938

Staro sajmište,
Italijanski
Paviljon

Savsko prostanište –
"Beton-hala"

2006.

danas

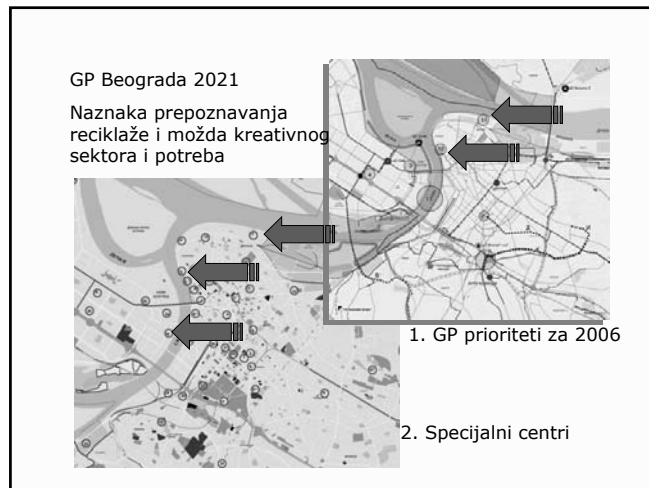
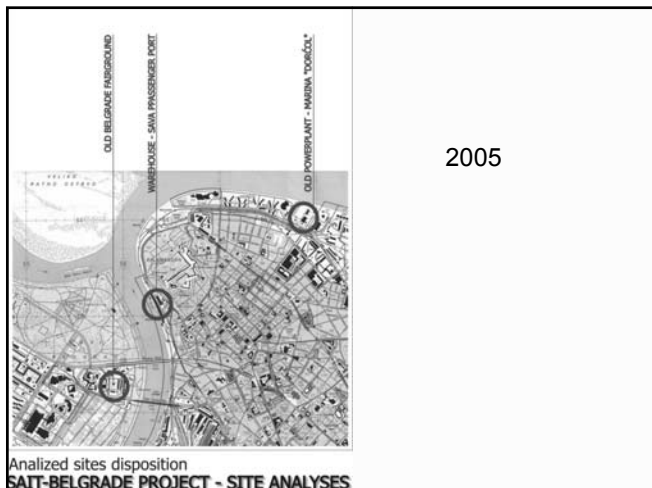
juce

2006.

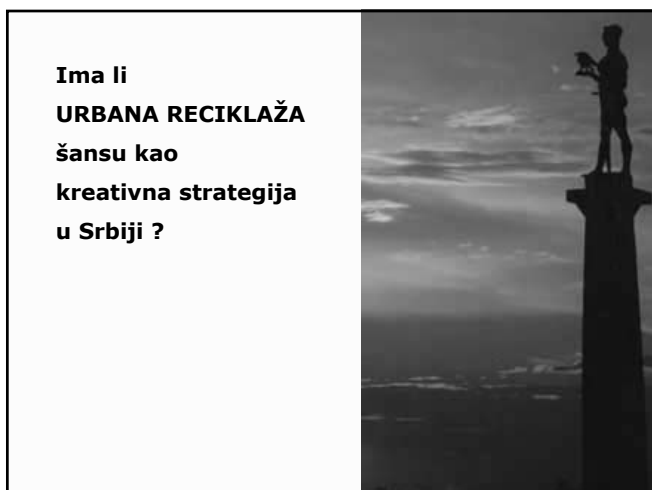
Kreativni Beograd

Zašto STRATEGIJA URBANE RECIKLAŽE nije primenjena?

1. Tranzicija, problemi vlasništva, razvoj koji diktira tržište
2. Rigidni propisi, nedostatak kulturnih politika koje diktiraju ovakve procese
3. Nedostatak pravnih i administrativnih mehanizama za makar privremenu upotrebu postojećih struktura
4. Strah od zloupotrebe, rušenja, uništavanja utvrđenih istorijskih ambijenata ili arhitektonskih vrednosti

1. Komplekse i objekte za reciklažu koristi i može da koristi najpre kreativni sektor a uz podršku kreativnih uprava.
2. Zapadni modeli i praksa su dokazali značaj kreativnih industrija u ekonomskim, kulturnim i urbanim transformacijama gradova.
3. Podrška kreativnog sektora može u mnogome da pomogne promociji "malih i novih" naroda i njihovih gradova, željnih atraktivnih atributa koji mogu da privuku investicije.
4. Zato bi gradske uprave trebalo da iskoriste i udju u partnerstva sa vitalnim i sposobnim kreativnim sektorom, uvažavajući ga makar koliko i nove investitore

Da tražimo
sličnosti...

BILBAO

Kreativna **BARCELONA** (u) Beogradu

13 - 30. septembar
Izložba "Barcelona in Progress"
Galerija SUPERSPACE, Beton hala, Bevrsko pristanište

27 - 30. septembar
Urbanistička Radionica
Urbanistički zavod Beograda

Organizatori:
Barcelonska Regijonalna
Urbanistički zavod Beograda,
Galerija SUPERSPACE

Ambasadori Španije u Beogradu,
Institutu Urquantes, Beograd

Urbanistički zavod Beograda